



Foto: Christien van Bergen

# Afscheid van school

*Hoe geven we eindexamenleerlingen het gevoel dat ze verdiend geslaagd zijn?*

Donderdag 4 juni is uitgeroepen tot de dag waarop de vlag in top mag. Een landelijk feestmoment waarop eindexamenleerlingen kunnen vieren dat ze geslaagd zijn. “Veel scholieren vinden het moeilijk dat alles wat met het laatste schooljaar te maken heeft, wegvalt,” zegt Pieter Lossie, voorzitter van scholierenvakbond LAKS. “Een moment waarop gezamenlijk de vlag uit kan, vonden zij belangrijk. Met deze dag op 4 juni kan jaren schooltijd met voldoening afgesloten worden.” Is dat zo? Wordt met dit ritueel een tijdperk met voldoening afgesloten?

Er sneuvelen dit jaar behoorlijk wat rituelen die bij een eindexamenjaar horen. Om te beginnen de stunts tijdens de laatste schooldag waarop leerlingen de regie tijdelijk overnemen. Samen in spanning wachten op het verlossende telefoontje van je mentor om te horen of je al dan niet geslaagd bent. De ontlasting daarna (als de uitslag positief is). Iedereen laten weten dat je geslaagd bent, felicitaties ontvangen via alle mogelijke kanalen, burens, familie, vrienden over de vloer, samen toosten. Vervolgens een paar weken heerlijk op je lauweren rusten, terwijl de rest nog wel naar school gaat. De vakantie met je vrienden naar welk-oord-dan-ook, voor het eerst zonder verplichtingen, zonder druk.

Tot slot de officiële afsluiting; de diploma-uitreiking. De middag of avond waarop je één voor één wordt toegesproken, je nog één keer samen bent met al die andere leerlingen waar je mee geblokt hebt, waar je ruzie mee hebt gemaakt, vrienden mee bent geworden. Het laatste moment samen om daarna allemaal je eigen richting op te gaan. De schooltijd is definitief voorbij. Hoe sluit je in onze samenleving met sociale beperkingen de schooltijd waardevol af? Er is ruimte nodig om samen stil te staan bij wat je definitief loslaat (in elk geval je schooltas) en wat je meeneemt (vriendschappen, zelfvertrouwen of de tip van die ene fijne docent die je altijd zal bijblijven). Ook moet er vooruitgeblikt kunnen worden op de toekomst die voor je openligt.

We mogen niet bij elkaar komen, althans niet te dicht bij elkaar en ook niet met te veel. Toch wil je juist nu een gevoel van saamhorigheid creëren en ervaren. Een gevoel van verbinding; wij hebben samen deze klus geklaard. Niet alleen leerlingen zullen daar behoefte aan hebben, ook voor de docenten, de schoolleiding, de ouders en verzorgers is er ontlading nodig. Die hebben net zo hard meegewerkt en meegeleefd. Het is een afsluiting die bij uitstek samen gevierd moet worden.

Op scholen wordt al maandenlang keihard gewerkt aan het lesgeven onder beperkende omstandigheden. Er zijn vast ook ideeën voor de diploma-uitreiking. Maar gaan deze plannen verder dan praktische oplossingen? Hoe kom je tot (nieuwe) rituelen waarin leerlingen zich ook echt zullen verbinden aan hun toekomst? Waarin leerkrachten en ouders/verzorgers 'hun' kinderen met vertrouwen los kunnen laten? Hoe raak je met de juiste inhoud ook de spirituele en emotionele laag? Afscheid nemen doe je namelijk niet alleen in het hoofd, maar met het hele lijf. Met je hart, met geuren en kleuren.

Sluit aan bij de tradities van je school, schakel je leerlingen in en wees vooral creatief. Geef alle betrokkenen het gevoel dat ze van waarde zijn. Bespreek met leerlingen wat ze naar hun vervolgopleiding mee willen nemen. Wat gaan ze koesteren en wat kunnen ze loslaten. Maak samen deze stap richting volwassenheid. Alle geslaagden verdienen het om hun schoolperiode op een erepodium af te kunnen sluiten, met een daverend applaus van trotse ouders en docenten. Zoek desnoods letterlijk en figuurlijk de ruimte op.

Wat kunnen wij thuis doen om alle schoolverlaters het gevoel te geven dat we trots op ze zijn? Dat het diploma van een eindexamenkandidaat dit jaar minstens net zoveel waard is als in de voorgaande jaren? De vlag uithangen is voor de geslaagden daar komen we niet aan (misschien heb je zelf een net geslaagde huisgenoot en hangt ie al te wapperen), maar je kunt wel op een andere manier creatief zijn met de vlag of de kleuren rood, wit en blauw. Maak een waslijn, een raamtafereel, een poster, een tekening met stoepkrijt, bak cup cakes etc. en deel een foto van jouw actie via social media met de hashtag #verdiendgeslaagd. Geef daarmee alle geslaagden het gevoel dat ze verdiend geslaagd zijn!



foto's: Christien van Bergen

### De afzenders & meer informatie

Bovenstaande tekst is tot stand gekomen namens een viertal ritueelbegeleiders: Lisette de Lange (Amersfoort), Indra van den Berg (Utrecht), Carlien van Geffen (Utrecht) en Christien van Bergen (Vinkel). Neem voor meer informatie over dit artikel gerust contact op met één van ons. Kijk voor een overzicht van meer ritueelbegeleiders op de website van de Landelijke Beroepsvereniging van Ritueelbegeleiders: [www.lbvr.nl](http://www.lbvr.nl)



Lisette de Lange *Amersfoort*  
[www.hartemens.com](http://www.hartemens.com)



Indra van den Berg *Utrecht*  
[www.vormgevenenvoorgaan.nl](http://www.vormgevenenvoorgaan.nl)



Carlien van Geffen *Utrecht*  
[www.dekunstvanhetvieren.nl](http://www.dekunstvanhetvieren.nl)



Christien van Bergen *Vinkel ('s-Hertogenbosch)*  
[www.christienvanbergen.nl](http://www.christienvanbergen.nl)